

ВІДКРИТИЙ ДІАЛОГ

ЗВІТ:

ПОЛІТИЧНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

СИРИМА ШАЛАБАЄВА

Photo: Broniaus Jablonsko, tv3.lt

**Литва повинна захистити родича казахстанського
опозиціонера**

Фундація «Відкритий Діалог» була заснована в Польщі у 2009 році з ініціативи Людмили Козловської, яка зараз займає посаду Президента Фундації. Установчі цілі Фундації включають захист прав людини, демократії та верховенства права на пострадянському просторі. Особлива увага Фундації зосереджена на найбільших країнах регіону: Казахстані, Росії та Україні.

Фундація здійснює свої цілі шляхом організації спостережних місій, включаючи спостереження за виборами та моніторинг ситуації з дотриманням прав людини на пострадянському просторі. За результатами спостережень Фундація випускає звіти і поширює їх серед інституцій ЄС, ОБСЄ та інших міжнародних організацій, міністерств закордонних справ та парламентів країн ЄС, аналітичних центрів та медіа.

На додаток до спостережної і аналітичної діяльності, Фундація активно співпрацює з членами парламентів, які беруть участь у зовнішній політиці, займаються проблемою дотримання прав людини і взаємин з пострадянськими країнами, для того, щоб підтримати процес демократизації та лібералізації їхніх внутрішніх політик. Важливою сферою діяльності Фундації також є підтримка програм для політичних в'язнів та біженців.

Фундація має постійні представництва у Варшаві, Києві та Брюсселі.

Copyright: Фундація «Відкритий Діалог», вересень 2015 р.

00-580 Варшава

Ал. Шуха, 11а, оф. 21

Тел. +48 22 307 11 22

E-mail: odfoundation@odfoundation.eu

ru.odfoundation.eu

Зв'яжіться з нами для отримання більш детальної інформації:

Керівник проекту:

Людмила Козловська lyudmylakozylovska@odfoundation.eu

Автор:

Ігор Савченко igor.savchenko@odfoundation.eu

Редагування:

Людмила Козловська

Коректура:

Галина Вальчишин

Графічне оформлення:

Ігор Савченко

Фото на першій сторінці: Broniaus Jablonsko, tv3.lt

Передрук матеріалів частково або повністю без дозволу редакції заборонений.

Зміст:

1. ВСТУП.....	4
2. ПОЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТ ВИСУНУТИХ ОБВИНУВАЧЕНЬ В КОРУПЦІЇ.....	4
3. ПРОХАННЯ ПРО ПРИТУЛОК ТА ЕКСТРАДИЦІЙНИЙ АРЕШТ В ЛИТВІ.....	5
4. ЦИВІЛЬНІ ПРОЦЕСИ В ЛОНДОНСЬКОМУ СУДІ.....	5
5. ФАБРИКАЦІЯ СПРАВИ ПРОТИ АБЛЯЗОВА ТА ШАЛАБАЄВА В УКРАЇНІ.....	7
6. ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РОДИЧІВ ЯК СПОСІБ ПОМСТИ ПОЛІТИЧНОМУ ОПОНЕНТУ.....	8
7. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	9

1. ВСТУП

Сирим Шалабаєв, родич казахстанського опозиційного політика Мухтара Аблязова, просить Литву надати йому політичний притулок і захистити від екстрадиції. Він зазнав кримінального переслідування в Казахстані та Україні в рамках справи Аблязова, яка визнана міжнародною громадськістю як політична. Документи, що набули розголосу в Європі, підтвердили, що у справі Аблязова і Шалабаєва Казахстан готував для українського слідства тексти звинувачень і питання для допитів, давав вказівки, кого оголошувати в міжнародний розшук, які «результати» отримати на допитах. Казахстанська влада шляхом стеження за батьками дізналася про місцеперебування Сирима Шалабаєва, і одразу після цього порушила кримінальну справу.

Для Казахстану переслідування родичів є способом помсти опозиціонеру Аблязову. Два роки тому казахстанська влада шляхом дезінформації домоглася незаконної депортації дружини і 6-річної дочки Аблязова з Італії до Казахстану. І тільки наполегливість ООН, Європарламенту та правозахисних організацій дозволила повернути сім'ю в Європу. Зараз Казахстан намагається домогтися екстрадиції Сирима Шалабаєва, надаючи Литві ту ж інформацію, яка ввела в оману Італію два роки тому.

Великобританія і Чехія відмовили Україні в екстрадиції двох осіб, які проходять по тій же кримінальній справі, що і Шалабаєв. Крім того, Іспанія, Італія, Великобританія, Польща, Австрія, Швейцарія, Бельгія, США і Литва надали притулок або міжнародний захист соратникам і родичам Аблязова, а також відмовили в екстрадиції до Казахстану, Росії або України.

Громадянин Казахстану **Сирим Шалабаєв** доводиться братом **Алмі Шалабаєвій**, дружині казахстанського опозиційного політика **Мухтара Аблязова**. Аблязов – особистий ворог президента Назарбаєва. З 2003 року Сирим Шалабаєв проживає за межами Казахстану. Його дружина Айгуль і 18-річна дочка Жанна є громадянами Великобританії. Сирим Шалабаєв брав участь у бізнес-проектах Мухтара Аблязова за межами Казахстану і разом з ним фінансував казахстанську опозицію.

2. ПОЛІТИЧНИЙ КОНТЕКСТ ВИСУНУТИХ ОБВИНУВАЧЕНЬ В КОРУПЦІЇ

У 2001 році колишній міністр енергетики Мухтар Аблязов став одним із засновників впливового опозиційного руху **«Демократичний вибір Казахстану»**. Незабаром за звинуваченнями у «перевищенні службових повноважень» він був відправлений до в'язниці, де зазнав тортур і побиття. Під тиском міжнародної громадськості, яка визнала вирок політично вмотивованим, у 2003 році Аблязов був помилуваний.

У 2005 році Аблязов очолив раду директорів казахстанського БТА Банку, у якому він був мажоритарним акціонером. **Він продовжував підтримувати і фінансувати опозицію, що стало причиною чергового конфлікту з Назарбаєвим.** За словами Аблязова, він відмовився виконати вимоги переписати контрольний пакет акцій БТА Банку на представників президента.

Після цього **у 2009 році** БТА Банк був примусово націоналізований. Аблязову і його соратникам були висунуті звинувачення у фінансових злочинах. Аблязов залишив територію Казахстану. На прохання Казахстану, у якого відсутні договори про екстрадицію з більшістю європейських країн, Росія і Україна також порушили кримінальні справи відносно Аблязова та його соратників.

До початку конфлікту між Назарбаєвим і Аблязовим державні органи **не згадували** про будь-які порушення зі сторони банку. У 2006 і 2007 роках БТА Банк був названий кращим банком в Центральній Азії за версією міжнародного журналу Euromoney, а в 2008 році зайняв **173 місце у списку найкращих банків світу** (за версією ділового журналу The Banker). У січні 2009 року міжнародний журнал Global Finance дав БТА Банку звання «Найкращий банк з торговельного

фінансування в Казахстані – 2009». Примусова зміна власника в результаті націоналізації стала підставою для іноземних кредиторів вимагати дострокового погашення усіх міжнародних зобов'язань банку, що призвело до його фактичного дефолту [1], [2].

Казахстан вважає, що Сирим Шалабаєв у змові з Мухтаром Аблязовим завдав шкоди БТА Банку на суму понад 489 млн доларів. Україна звинувачує Шалабаєва у привласненні коштів на суму 7 млн доларів. З 24.04.2012 він перебуває в розшуку Інтерполу за запитом України [3], [4].

3. ПРОХАННЯ ПРО ПРИТУЛОК ТА ЕКСТРАДИЦІЙНИЙ АРЕШТ В ЛИТВИ

У травні 2015 року Сирим Шалабаєв разом з сім'єю переїхав до Литви у зв'язку з поганим станом здоров'я дядька Аблязова – Куаниша Нургазіна. 02.12.2014 Литва надала Нургазіну притулок і право на довгострокове проживання. Дружина і дочка Шалабаєва також проживають на законних підставах у Вільнюсі.

Шалабаєв знав про загрозу порушення проти нього кримінальної справи в Казахстані. **18.05.2015** він попросив про політичний притулок в Литві. **21.05.2015 Литва надала Сириму Шалабаєву свідоцтво іноземця та тимчасовий захист на період розгляду питання про притулок.**

17.07.2015 літні батько і мати Шалабаєва виїхали з Казахстану, щоб побачитися зі своїми рідними. Вони побували у Польщі та Італії, після чого приїхали до Вільнюса, де зупинилися на орендованій квартирі дружини і дочки Шалабаєва. Сам Шалабаєв мешкав у таборі для біженців, умови в якому дозволяють відлучатися на певний час.

28.07.2015 Шалабаєв разом з батьками перебував на орендованій квартирі дружини. Цього дня казахстанська прокуратура звернулася до литовських колег із запитом про арешт Шалабаєва. При цьому Казахстан вказав адресу квартири, де може перебувати Шалабаєв. **На прохання Казахстану литовська поліція провела обшук у квартирі і затримала Шалабаєва.** Йому призначили 3 місяці арешту, поки суд не почне розглядати екстрадиційні запити України та Казахстану. Документи від цих країн вже надійшли, але ще не перекладені.

Прикметно, що статус підозрюваного в Казахстані Шалабаєв отримав **22.07.2015 – через 6 років після порушення кримінальної справи проти Аблязова.** Шалабаєву інкримінували привласнення ввіреного майна, легалізацію грошових коштів, керування злочинною групою і підробку паспорта [5]. 22.07.2015 він був оголошений Казахстаном в розшук Інтерполу [6], а через два дні суд Алмати видав постанову про його заочний арешт.

Існують підстави вважати, що казахстанська влада оперативно порушила кримінальну справу проти Шалабаєва одразу після того, як дізналася про його місцеперебування. Казахстанські спецслужби могли знайти Шалабаєва шляхом стеження за його батьками, які приїхали до Литви.

Прикметно, що у рішенні алматинського суду від 24.07.2015 вказується, що *«в результаті злочинних дій Шалабаєва С. Б. та інших членів ОЗУ БТА Банку завдано збитків на суму 174 999 911 доларів».* А вже через три тижні, 17.08.2015, Казахстан повідомив литовській владі, що Шалабаєв заподіяв збиток БТА Банку *«на загальну суму 489 399 911 доларів».* Таким чином, за кілька днів Казахстан «збільшив» суму збитку на 300 млн доларів.

4. ЦИВІЛЬНІ ПРОЦЕСИ В ЛОНДОНЬКОМУ СУДІ

У своїх документах для Литви у справі Шалабаєва казахстанська прокуратура неодноразово посилається на рішення Лондонського суду за позовами БТА Банку. Казахстан стверджує, що Лондонський суд встановив факти шахрайства Аблязова і Шалабаєва, а також фактично довів їх провину. Проте слід врахувати, що у Великобританії відбулися тільки цивільні процеси, а не

кримінальні. Рішення у цивільних процесах були прийняті автоматично **без проведення судових розглядів і без урахування аргументів захисту.**

У **2011** році Аблязов отримав політичний притулок у Великобританії. Британські поліцейські попереджали його про загрозу вбивства чи викрадення з політичних мотивів, заявивши, що не можуть забезпечити йому щоденний захист. Тим часом БТА Банк ініціював проти Мухтара Аблязова цивільні позови в Лондонському суді на суму близько 4,5 млрд доларів. Аблязов неодноразово заявляв, що **націоналізований БТА Банк не є самостійним суб'єктом, а виконує політичну волю казахстанської влади.** Нещодавно опубліковані в ЗМІ докази вкотре підтвердили це.

У листі від 16.08.2013 один із керівників державного ФНБ «Самрук-Казина» Алмат Жамієв дає вказівки директору БТА Банку Павлу Просянкіну про підготовку документа з метою узгодження з казахстанським урядом дій щодо позовів у Великобританії.

Представник БТА Банку Просянкін попередив представника уряду про те, що у Великобританії банк називає себе незалежним від влади Казахстану: *«Підготовка такого документу поставить під загрозу можливість кримінального переслідування Аблязова у Великобританії, оскільки всупереч офіційній позиції Банку, буде очевидно, що залучення Аблязова до кримінальної відповідальності, а також робота з екстрадиції є скоординованою роботою Банку та держави Казахстан. Тобто, це буде фактичним доказом позиції Аблязова про те, що Банк є інструментом держави у переслідуванні Аблязова»* [7].

Лобістам БТА Банку та найнятої Казахстаном компанії Hogan Lovells вдалося відстрочити більш ніж на півроку отримання Аблязовим політичного притулку у Великобританії. За цей час Лондонський суд ухвалив рішення про відсутність політичної мотивації у цивільних позовах БТА Банку.

16.02.2012 суддя Найджел Тір звинуватив Аблязова у «неповазі до суду», в результаті чого Аблязов був засуджений до 22 місяців арешту. Аблязов був відсутній у суді під час винесення рішення. **29.02.2012** за клопотанням БТА Банку суддя Тір видав умовний наказ, який наказував Аблязову здатися під варту і розкрити стан його активів. **Невиконання цих обох вимог, згідно з умовним наказом, призводило до позбавлення Аблязова права на захист у цивільних позовах.**

Опозиціонер наполягав, що розкриття активів спричинить переслідування його соратників з боку президента Назарбаєва. Також **Аблязов побоювався бути вбитим у в'язниці за наказом президента Назарбаєва.** Враховуючи трагічний приклад Олександра Литвиненка, Аблязов залишив територію Великобританії. Недавнє вбивство опонента Назарбаєва Рахата Алієва у австрійській в'язниці підтвердило побоювання Аблязова [8].

Після того, як Аблязов залишив Великобританію, **БТА Банк зміг клопотати про прийняття щодо Аблязова судових рішень без проведення розглядів по суті.** У листопаді 2012 року британський суд стягнув з Аблязова на користь БТА Банку 2,1 млрд доларів. Це було default judgment: коли рішення автоматично приймається без судового розгляду, оскільки відповідача позбавили права на захист. Ще одне рішення у цивільній справі про стягнення з Аблязова 400 млн доларів також було прийнято без розгляду і, відповідно, без урахування аргументів захисту.

Сирим Шалабаєв був також звинувачений у неповазі до суду за нерозкриття активів і засуджений до 18 місяців арешту. Він був відсутній в Англії під час винесення цих рішень. Суддя Бріггс вказав лише на **ймовірність** вчинення Шалабаєвим незаконних дій: *«Можна припускати, що ймовірно він володіє інформацією, що має особливу цінність для Банку у визначенні місцезнаходження свого майна»* [9].

Спираючись на аргументи звинувачення, **16.02.2012** суддя Найджел Тір заявив, що справжнім власником компаній був не Шалабаєв, а Аблязов. За словами судді, Шалабаєв укладав угоди від імені Аблязова і створював документи заднім числом [10].

Казахстанська прокуратура у зверненні до литовської влади стверджує, що в рішенні судді Тіра 19.03.2013 вказується, що *«Шалабаєв С. Б. відігравав у злочинній схемі центральну роль»*. Однак **насправді** суд заявив, що Шалабаєв і Удовенко були **«тісно залучені»** до компанії Аблязова, і це вказує на те, що ці компанії належать або контролюються Аблязовим [\[11\]](#).

5. ФАБРИКАЦІЯ СПРАВИ ПРОТИ АБЛЯЗОВА ТА ШАЛАБАЄВА В УКРАЇНІ

У 2014-2015 роках широкого розголосу в Європі набули опубліковані в ЗМІ документи листування [\[12\]](#). Було підтверджено, що **представники Казахстану готували документи для українського і російського слідства у справі Мухтара Аблязова та його соратників**. Казахстанська влада сама допитувала фігурантів справи, погрожувала їм і змушувала підписувати покази свідків. Координація слідства у справі Аблязова здійснювалася на рівні вищих посадових осіб Казахстану, Росії та України.

Казахстан керував діями українського слідства через приватну юридичну фірму «Ілляшев і Партнери», яка офіційно представляє інтереси казахстанського БТА Банку. Співробітник «Ілляшев і Партнери» Арсеній Герасимів складав для слідчого українського МВС **Максима Мельника** тексти звинувачень і питання для допитів. Слідчий підписував і використовував ці документи. Він також отримував вказівки, кого із соратників Аблязова оголошувати в міжнародний розшук.

20.04.2012 співробітник «Ілляшев і Партнери» Арсеній Герасимів запропонував слідчому Максиму Мельнику *«додати до постанови по Шалабаєву питання Кононка і його направити до Англії. Можу все зробити, якщо надішлете мені постанову по Шалабаєву в електронному вигляді»*.

23.04.2012 **Арсеній Герасимів відправив слідчому доопрацьовану постанову про порушення кримінальної справи відносно Сирима Шалабаєва.** У постанові йдеться про те, що Мухтар Аблязов, Ігор Кононко, Сирим Шалабаєв і Олександр Удовенко, *«зловживаючи своїм службовим становищем»*, здійснили *«розкрадання коштів казахстанського БТА Банку»*. Наступного дня слідство оголосило Шалабаєва в розшук Інтерполу.

02.08.2012 **український слідчий Максим Мельник отримав вказівки від казахстанської сторони** (фірми «Ілляшев і Партнери») щодо допиту громадянина Казахстану Рифата Різоева: *«Допит має показати: 1. Усі офшори створювалися Аблязовим – він організатор; 2. Аблязов – фактичний бенефіціар цих компаній; 3. Люди Аблязова управляли офшорами (Удовенко, Кононко, Параскевич, Шалабаєв, Хажаяєв); 4. Мета створення офшорів – красти гроші з банку; 5. Проекти коштували дешевше. При їх фінансуванні гроші розкрадалися»*.

09.04.2014 Високий суд правосуддя Лондона відмовив Україні в екстрадиції Ігоря Кононка, який проходить по тій же кримінальній справі, що і Шалабаєв. Суд висловив занепокоєння, що український слідчий Мельник не з'явився на засідання: *«У будь-якому разі, причина, чому пан Мельник не викликаний для дачі показань, може бути очевидно з пакету електронних листів, які показують, що йому представляли документи на підпис, а він, як видається, взагалі не брав участі у прийнятті рішень, чи є законним судове переслідування і чи слід його порушити, або якої форми воно має набути...»*.

За тією ж кримінальною справою, що і Сирим Шалабаєв, проходить також Тетяна Параскевич. Чехія надала їй притулок і відмовила Україні в екстрадиції.

Факти зловживань, підтверджені опублікованим листуванням, набули широкого розголосу. **Були порушені кримінальні справи проти двох українських слідчих, які займалися справою Аблязова.** 30.07.2014 відкрито кримінальну справу стосовно слідчого МВС Максима Мельника, а 23.07.2015 – щодо слідчого прокуратури м. Києва Сергія Ходаковського. Проте українська прокуратура не

демонструє зацікавленості в оперативному і об'єктивному розслідуванні вищевказаних фактів корупції.

Прикметно, що **Казахстан і Україна відправили запити на екстрадицію Шалабаєва майже одночасно** (17.08.2015 і 19.08.2015 відповідно). Так само синхронно були відправлені запити на екстрадицію Аблязова (09.08.2013 від України і 15.08.2013 від Казахстану). Тому в обох випадках запити могла готувати казахстанська сторона.

Україна дала гарантію Литві, що Шалабаєв буде притягнутий до відповідальності *«тільки за злочин, у зв'язку з яким подається запит про видачу»*. Така ж гарантія була дана Франції у справі Аблязова. Проте в Україні Аблязову висунуті звинувачення, які не вказані в екстрадиційному запиті [13].

6. ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РОДИЧІВ ЯК СПОСІБ ПОМСТИ ПОЛІТИЧНОМУ ОПОНЕНТУ

«При переслідуванні своїх опонентів влада в Казахстані не розмінюється на дрібниці. Якщо хтось перейшов дорогу президенту Назарбаєву, то покарання, причому жорстоке, несе уся сім'я», – зазначає Марк Фейгін, адвокат Мухтара Аблязова, а також адвокат української політв'язненої в Росії Надії Савченко [14].

Через активну участь в кампанії із захисту свого чоловіка Алма Шалабаєва отримувала погрози від казахстанської влади, що кримінального переслідування зазнають родичі опозиціонера. За ще одним братом Алми Шалабаєвої – Салімом – велося постійне стеження в Латвії, Швейцарії, Великобританії (про що його попередила британська поліція).

Разом з документами щодо Сирима Шалабаєва Казахстан відправив литовській владі інформацію, що Алма Шалабаєва має нібито підроблений паспорт громадянки Центральноафриканської Республіки. **Два роки тому казахстанська влада на цій підставі домоглася від італійської влади незаконного затримання і депортації в Казахстан Алми Шалабаєвої та її 6-річної дочки Алуа Аблязової**. Ці події обернулися міжнародним скандалом і спровокували урядову кризу в Італії [15].

За запитом Казахстану Алма Шалабаєва була затримана в ніч з **28.05.2013** на **29.05.2013** у передмісті Риму. Наступного дня, **30.05.2013** в Казахстані на неї було заведено кримінальну справу за звинуваченням у підробці казахстанського паспорта. **31.05.2013** Алма Шалабаєва і її дочка були депортовані до Казахстану. Завдяки втручання правозахисних організацій, ООН та Європейського парламенту, 24.12.2013 казахстанська влада дозволила Алмі Шалабаєвій з дочкою покинути межі Казахстану [16]. Італія надала їм статус біженців.

20.06.2013 Міністерство юстиції Центральноафриканської Республіки офіційно підтвердило, що **Алма Шалабаєва має легальний дипломатичний паспорт № 06FB04081 на ім'я Алми Аян**. Однак через рік, **11.03.2014**, посольство Казахстану попросило представника МЗС Франції Франсуа Реварда відправити в ЦАР запит про ануляцію нібито незаконного паспорта. Запит був переданий того ж дня від імені Лорена Фабіуса, і ЦАР знову підтвердила легальність паспорта [17].

Таким чином, після двох запевнень ЦАР про легальність паспорта Алми Шалабаєвої Казахстан не зупинився і надає ту ж неправдиву інформацію владі Литви. Прикметно, що у справі Сирима Шалабаєва Казахстан діє за відпрацьованим алгоритмом: одразу після встановлення місцеперебування особи була порушена кримінальна справа і висунуті звинувачення у підробці паспорта.

Підтвердженням політичного характеру справи є і те, що Казахстан інкримінував Аблязову «розпалювання соціальної ворожнечі», «підготовку терористичного акту» і «скоєння злочину проти миру і безпеки людства». А російське слідство заявляє, що кошти від легалізації майна,

«придбаного на викрадені Аблязовим М. К. кошти», використовувалися для «зміни конституційного ладу» і «дестабілізації політичної обстановки» в Казахстані [18].

Полюючи за політичними опонентами, Казахстан зловживає правоохоронними системами європейських держав. Охоронцеві Аблязова Олександр Павлову були висунуті звинувачення в тероризмі, що відстрочило отримання ним політичного притулку в Іспанії. У випадку Сирима Шалабаєва Казахстан висунув звинувачення в легалізації майна. Згідно з КК Литви, якщо особа звинувачується в легалізації майна, то розгляд питання про її притулок не може призупинити можливу екстрадицію.

7. ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Литва, яка надала притулок дядькові Аблязова, не має допустити екстрадиції до Казахстану ще одного родича опозиціонера – Сирима Шалабаєва. У Казахстані відбувається консервація авторитарного режиму: політичні опоненти президента Назарбаєва перебувають у в'язниці або в еміграції, незалежні ЗМІ закриті, активістів залякують, а за будь-яку громадянську діяльність може загрожувати кримінальна відповідальність [19]. Казахстан ігнорує неодноразові заяви ООН та правозахисних організацій про системну проблему тортур і несправедливого суду [20].

Неприпустимою є й екстрадиція в Україну, де не забезпечуються гарантії належних умов утримання і захисту від тортур. Корупційна система правосуддя в Україні чинить жорсткий опір спробам реформування [21]. В Україні Шалабаєву не буде забезпечене справедливе правосуддя, тому що у цій справі українське слідство не є самостійним і залежить від політичних інтересів казахстанської сторони. В Україні Шалабаєв може бути допитаний в інтересах Казахстану або переданий до Казахстану.

Правозахисні організації, близько 50 депутатів Європарламенту, депутати ПАРЄ протягом останніх двох років заявляють про політичний контекст справи Аблязова [22]. Для Казахстану Шалабаєв є важливим джерелом інформації про опозиційну діяльність Аблязова. Європейська конвенція про видачу та Конвенція ООН проти катувань забороняють екстрадицію особи у разі політичного контексту звинувачень або загрози тортур. Фундація «Відкритий Діалог» закликає владу Литовської Республіки приєднатися до рішень інших країн ЄС щодо соратників Мухтара Аблязова і надати притулок Сириму Шалабаєву, відмовивши в його екстрадиції до України і Казахстану.

Усі охочі можуть підтримати наші вимоги, звернувшись за адресами:

- Президенту Литовської Республіки Далі Грибаускайте - S. Daukanto a. 3, LT-01122 Vilnius; тел. +370 706 64 154; kanceliarija@president.lt;
- Директору Департаменту ООН, міжнародних організацій та прав людини Міністерства закордонних справ Литовської Республіки Оскарасу Юсісу - J.Tumo-Vaižganto Str. 2, LT-01511 Vilnius; тел. +370 706 52444, e-mail int.org@urm.lt;
- Керівнику відділу по Центральній Азії та Південному Кавказу Міністерства закордонних справ Литовської Республіки Ugnė Matulevičienė - J.Tumo-Vaižganto Str. 2, LT-01511 Vilnius; тел. +370 706 52444, e-mail: inga.gilyte@urm.lt;
- Представнику департаменту міграції Міністерства внутрішніх справ Литовської Республіки Jolanta Verbuviene - Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius; тел. +370 (5) 219 3400, e-mail: jolanta.verbuviene@vrm.lt;
- Головному спеціалісту відділу у справах притулку департаменту міграції Міністерства внутрішніх справ Литовської Республіки Rūta Gerikienė - Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius; тел. +370 5 219 8458, e-mail: ruta.gerikiene@vrm.lt;
- Парламент Литовської Республіки - Gedimino ave. 53, Vilnius, Lithuania; тел. +370 5 2396060; priim@lrs.lt;

- Верховному представнику Європейського союзу з питань закордонних справ і політики безпеки Федеріці Могеріні - 1049 Brussels, Rue de la Loi / Wetstraat 200, тел.: +32 2 584 11 11; +32 (0) 2 295 71 69;
- Голові комітету Європейського парламенту з питань закордонних справ Ельмару Броку - Rue Wiertz 60, 1047 Bruxelles, Belgique, тел.: +32 2 28 49013 (Брюссель), +33 3 881 76902 (Страсбург);
- Верховному комісару ООН у справах біженців Антоніо Гутерресу - Case Postale 2500, CH-1211 Genève 2 Dépôt, Suisse, тел.: +41 22 739 8111, факс: +41 22 739 7377. Форма для звернень: http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/contact_hq;
- Генеральному Секретарю Міжнародної організації кримінальної поліції «Інтерпол» Юргену Стоку - General Secretariat 200, quai Charles de Gaulle, 69006 Lyon, France. Факс: +33 (0)4 72 44 71 63.

Список джерел:

1. БТА Банк / Держава здійснила викуп акцій АТ «БТА Банк» - <http://bta.kz/ru/press/news/2009/02/02/6/>
2. Інформаційно-аналітичний портал «Республіка» / Хрен долгов не слаще редьки выплат - <http://respublika-kaz.info/news/finance/2803/>
3. Обвинувачення за ч. 5 ст. 191 КК України – заволодіння довіреним майном шляхом зловживання службовим становищем в змові з групою осіб.
4. Interpol / Запит України на розшук Сирима Шалабаєва - <http://www.interpol.int/notice/search/wanted/2012-302031>
5. Ч. 3 ст. 176, ч. 3 ст. 193, ч. 1 ст. 235, ч. 2 и ч. 3 ст. 325 Кримінального Кодексу Казахстану (редакція від 16.07.1997).
6. Interpol / Запит Казахстану на розшук Сирима Шалабаєва - <http://www.interpol.int/notice/search/wanted/2015-51220>
7. Інформаційно-аналітичний портал «Республіка» / Як Просянкін розставив крапки над і у справі Аблязова - <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/43423/>
8. 24.02.2015 стало відомо, що Рахат Алієв був знайдений мертвим у австрійській в'язниці Josefstadt в одиночній камері, куди був переведений за власним бажанням. Австрійський суд відхилив обвинувачення Казахстану щодо Алієва - <http://en.odfoundation.eu/a/5968,relatives-and-associates-of-rakhat-aliyev-reject-the-suicide-account>
9. 17.05.2011 суддя Бріггс визнав С. Шалабаєва винним у неповазі до суду, а 27.06.2011 присудив йому 18 місяців арешту - <http://www.bailii.org/cgi-bin/markup.cgi?doc=/ew/cases/EWHC/Ch/2011/B11.html&query=Syrym&method=boolean>
10. England and Wales High Court (Commercial Court) Decisions / Between: JSC BTA BANK and Mukhtar Abylyazov - <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Comm/2012/237.html#para2>
11. Цитата з постанови суду: «Mr. Udoenko and Mr. Shalabayev are so closely involved with Mr. Abylyazov's companies that this is a strong indication that the companies in question are owned or controlled by Mr. Abylyazov» - <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Comm/2013/510.html#para2>
12. Джерела, де були опубліковані документи листування: <http://www.trust.ua/news/91613-korrupciya-i-partnery.html>; <http://www.trust.ua/news/92332-korrupciya-i-partnery-chast-2.html>; <http://www.trust.ua/news/93202-korrupciya-i-partnery-chast-3.html>; <https://www.facebook.com/mur.ketebayev/posts/770726609670347?pnref=story>
13. У запиті на екстрадицію Україна повідомила, що Аблязову висунуті звинувачення в «шахрайстві» (ч. 4 ст. 190 КК) і «заволодінні чужим майном шляхом зловживання службовим становищем» (ч. 5 ст. 191 КК). Однак у матеріалах кримінального провадження вказані також звинувачення, яких немає в запиті на екстрадицію, а саме «замах на злочин» (ч. 2 ст. 15 КК) і «легалізація доходів» (ч. 3 ст. 209 КК).
14. Wiadomosci / Skazany na śmierć - <http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/skazany-na-smierc/xesy8>
15. Казахстан передав Італії дані щодо місцеперебування Аблязова та його сім'ї. Додатково Казахстан просив депортувати Алму Шалабаєву, стверджуючи, що вона володіє нібито підробним паспортом ЦАР.
16. Заяви ООН, Amnesty International, HRW на підтримку Алми Шалабаєвої - <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=13559&LangID=E>; <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2013/07/italian-government-must-ensure-accountability-illegal-expulsion-kazakhstan/>; <https://www.hrw.org/news/2013/07/22/dispatches-italys-extraordinary-rendition-kazakhstan>
17. Mediapart / Comment la dictature kazakhe recrute en France ses soutiens - <http://www.mediapart.fr/journal/international/250415/comment-la-dictature-kazakhe-recrute-en-france-ses-soutiens>

18. Цитата з Постанови про звинувачення фігуранта справи Олександра Поткіна (Белова) від 03.09.2015: «Фінансування діяльності екстремістського співтовариства Поткін А. А. забезпечував за рахунок коштів, одержуваних ним в результаті використання майна юридичних осіб, придбаного на викрадені у АТ «БТА Банк» (Республіка Казахстан) в період з 2006 по 2009 роки шахрайським шляхом організованою злочинною групою під керівництвом Аблязова М. К. грошові кошти».

19. Open Dialog Foundation / Report: The harassment of civil society in Kazakhstan -

<http://en.odfoundation.eu/a/6629,report-the-harassment-of-civil-society-in-kazakhstan>

20. Open Dialog Foundation / Kazakhstan misinformed UN member states during the consideration of the Universal Periodic Review - <http://en.odfoundation.eu/a/5454,kazakhstan-misinformed-un-member-states-during-the-consideration-of-the-universal-periodic-review>

21. Report: France should not allow the deadly rendering of the Kazakh oppositionist -

<http://en.odfoundation.eu/a/6460,report-france-should-not-allow-the-deadly-rendering-of-the-kazakh-oppositionist>

22. Open Dialog Foundation / International community calls on France to prevent extradition of opposition politician

Mukhtar Ablyazov - <http://en.odfoundation.eu/a/6264,international-community-calls-on-france-to-prevent-extradition-of-opposition-politician-mukhtar-ablyazov>